

Suhai Pál

Don Quijote de la Mancha

Mint nemes lován
Don Quijote de la Mancha:
egy szélmalomhoz talán eljutok én is.
Ez az Úr parancsa.

Látom sok vesztett csatám,
látom pöffeszkedőn a Rosszat.
Látom, hogy ellenem vall az is,
amit el tőlem oroztak.

Szélmalomnak ha vitézül
nekiront mégis Rocinante:
sújts agyon, Istenem.
Ne hagyj időt a döbbenetre

Arany és ólom

Arany és ólom a két legnehezebb.
Ólomkötényben röntgenfényben
állni egy csontváz mosolya előtt.
Vagy az eleven vizek, a lelkes hínár
mélyén ólomcipőben bolyongani.

De éppily nehéz a könnyű nyárban
fehér ruhában, selyemcipőben megállani.
A szíved fölé könnyű mozdulattal, arany
derűvel tűzni bogáncsot, platánlevelet.
Mintha célkeresztül. Hogy ide lőjeteek.

Konok

Fatörzs
egy folyóparton,
kitartón,
meredten,
dacolva, némán,
tűrve és
kényszeredetten,
konok lettem
vélt igazamban.
Konok?
Igazam van!
Igazam van!
Gyűjtsatok hát
tüzet alattam.
Vagy akár egy
szegény birkát,
vigyetek
a vágóhídra.
Bízzatok
a késre.

De egy gyerek,
sírva, nézze!

Zsirai László

Küldetés

Míg ékeesebb jövőről szónokolnak,
vár sovány kutyák marcangolta holnap.
Éhes macskák a küszöbön nyafognak,
a viharfelhők sosem mosolyognak.

Nagyon sok ember magányába zárva
sóhajtozik csak, sült galambra várva,
nem értve: mitől lett ennyire árva?
Huzat van. Minden bank ajtaja tárva.

És Rodolfóznak a tárt ajtók mögött
a pénzzsonglőrök s a kamatördögök,
miközben kezüket figyelem, nyögök,
hisz – szegény költő – hiába dörmögök.

Verseket csempészek megkopott falakra,
felkészítve lelked szebb és jobb napokra,
éj-télből hangolva derűsebb tavaszra,
szomorúságodból vidám dallamokra.

Vívódás

Á nézet
+
bé nézet
=
cé nézet?

Tényleg
minden
medve
szereti
a mézet?

Nem
találom
magamat,
bár forgatom
a térképet.

Írjak-e még
ilyen verset,
vagy nyissak
inkább
pékséget?

Sarusi Mihály

Pinceszor, vagy amit akartok*

– Folyt. köv. –

Hun, ha nem a Balaton-mellyéken.

Épp ott. Körbe, karikába. A Kompolthyék által (jó száz éve) a rómaiak Pomeriumával 'azonosított' Almádiából indulván.

Beaujoloaisra bozsólé

Még hogy burgundi...

Mit nem tud meg az ember, ha a helybéli balatoni sajtót forgatja?! Az almádi lapban a helybéli két tannyelvű középtanoda nyugalmazott igazgatója, Czuczor S. jószolgálati nagykövet, a boros ízlelőbimbóiról jól ismert borlovag a minap arról ad hírt, hogy *balatoni bozsólét* ivott.

Tudnivaló: Beaujoloais a neve annak a burgundiai (francia) borvidéknek, melynek vörösborra a világ legdrágább nedűi közé tartozik. (Hogy ilyek jók-é, arról még nem volt szerencsénk meggyőződni.) (Hisszük, ha isszuk!) E borok neve pedig nagy általánosságban *beaujoloais* – ejtven *bozsólé*.

Hogy kerül a csizma az asztalra? *Farancia* a balatoni kupába? Nem is olyan bonyolult.

Almádia jeles mészárosa volt a II-III. ezred fordulóján Bozsó uram (nemrég megtért az örök szőlőskertek birodalmába), s mivel a jelek szerint szerette a bor nevű italt, szentantalfai pincéjében a környék szőlőiből *igazi bozsólét* erjesztett. Válogatta a Nivegy-völgyben lelt kékszőlő-tövek termését, s a vége a maga *bozsóléja* lett. Cz. Sándor (bor)barátunk közlése szerint nem vált volna szégyenére a Burgundia-bélieknek sem!

Egészségtekre.

Gondolatborászatunkban. Gondolat-pincénkben. Gondolat-pinceszorunkön.

Jóska pedig... nyugodjék békében. (Lám, mi kell ahhoz, hogy valaki jó mészáros legyen!) (Ő az volt. Tőle vettük évről évre a mi csabai vastagunkhoz valót – a Balatonnál.) (Kár, hogy nem kóstolhattuk meg hozzá – biztos illett volna – az ő *bozsóléját*.) (Darab csabaihoz a kupa *nivegyi piros* – á lá *beaujoloais*.) (A csabai kolbászt mi nem szeleteljük: vágjuk, szép darabokba; ahogy felénk a bort sem aprózzák el.) (...Dűtsed a gigámba!)

Ez, ezúttal – biza – elmaradt.

* Részlet a 2009-ben megjelent *PINCESZER* című kötet folytatásaként készülő műből

Othelló, tē drága!*A nova sē kutya?*

Az almádi bornemisszák körének jeles tagja, Czuczor dr. a helység volt polgármesterének, Kerényi dr.-nak az *othelló*t dicsérő előadásáról tudósító helybéli cikkében javasolja, hogy az Öreg-hegy tetejét ékítő Tó-álláson – ahová korábban röptéri lokátor piszkított – létesítsenek *otelló*ültetvényt, s *Othelló* tér nevet adjanak az ezek után szánt szándékkal odatévedő, szomjúságra hajlamos művészek körében várhatóan hangos sikert arató (Euro-nonkonform/ista/?) vállalkozás szívében. A jóféle amerikai rögtöntermő szőlő szemeinek ízletességét, a belőle facsart léből erjesztéssel születő nedű finomságát ecsetelő cikkszerző azt is híreli, hogy 40 – uszkve negyven – litert kellene naponta fölhajtania annak, aki az *othelló*ban lévő úgynevezett méregtől szeretne elpatkolni. Ami, ugye, eleve kizárható, hogy kivihető. S hogy nem csak a Balaton-melvényen kedvelt ital ez a vörösborfajta, általa a Felföldön hallott rigmust idéz: „*Otello és nova, / ne hagyj el, soha!*”

Idézi Czuczor az *otello*t eltüntetni igyekvő rendelkezéseket: már a piszkos feudalkapitalista Magyarország is tiltotta terjesztését, termesztését és üzleti jellegű kínálását, a (nem kevésbé piszkos) kommunisták ugyanezt tették, hogy a „brüszszeli idióták” – akár korábban a görbe uborkát – *otellónkat* is betiltsák. (Vajh’ Ámerikában is ezt teszik? – a szerk. /költői kérdése./) Hogy azért teljesen ne keserdjünk el, bátorításunkra újabb adomával kedveskedik a szerző.

Jani bá szülőfaluja művelődési otthonában, csodálván a pestbudai kőszínházi társulat országyáró Szekszpír-előadását, midőn mind nyilvánvalóbb Jágó ármánykodása Othello ellen, fölpatтан, odarohan a világot jelentő deszkához, és fölkiált az elkövető játszó személynek:

- Jó lösz vigyáznod, mer figyellek, tē mocsok!
- Erre, mi mást tőhetsz? Inni köll. Innya!
- Mikor, ha nem most.

Aszonta, igyunk!*...igyunk is*

– Aszonta az öreg Kis, hogy egy kicsit igyunk is – mondhatja egyik borissza a másiknak, amikor újabb koccintást ajánl.

Hogy az (ne adj Isten) így válaszoljon:

– Aszonta az öreg Nagy: Nē igyá, mer részög vagy!

Hun, hun nem, a ma Arad, fél évezredig Csanád, előtte majd ennyi ideig Zaránd vármogyeyi Iratoson. (Mint jegyzé Vajda Noémi.)

Gyanúnk szőrént nem csak Csanádban, hazánk más tájain is hasonlóképp vannak!

Evvel.

Ebben.

E tekintetben!

Szóval hogy:

– Innya kő!

Inni, a betyárját.

Ennek a szomorú világnak.

Hogy mégse lögyön annyira savanya!

A kedélyünk.

Pincszer, ezeknek?!

Gyerőkeink honnét tudnák

– „Pincszer”?! Azt hiszed, a fiatalok tudják, mi az? Eltévedtek ők egy kicsikét. Másfele vitte őket az élet. A maszlag. A mákony. A métely. Az áfium (hogy Zrínyit is idézzük).

„A globálbuzernyák élet!” – szól közbe a pincszomszéd.

– Jól mondd.

Nemhiába.

– Egy pincszer végén a második falu határában tértem magamhoz. Hogy kerültem oda?!

Máig nem tudja.

– Igyál nyugodtan, van még – tölt sokadjára a poharadba. – Ne vöröset, édes, jobb a fehér.

Hogyne, enyhén savankás, épp a legjobb.

– Van benne sav, annyi, amennyi kell! Másképp holnap kidobhatod.

Azért kár lenne.

„Akkor inkább tölts még” – így a szomszédbéli.

Jó, akkor még egy kupával.

„Nekem is” – tolja elé a további kertbarát (egészen kicsi – valójában valóban a maga ura – kigazda).

– De hogy mit kerestem én a negyedik falu szőlőhegyén...

„Mért, ott is pincében kötöttél ki?”

– Majd a halottasházban!

Az tenné be a kaput.

– Hát még amikor megvolt az egyház szölleje, pincéje!

Mért, mi lett vele? Már nincs meg?

Nyilván nincs, aki művelje, rendezze a dógokat.
– Ahogy mondd. Ki fog ma kapát... A fiatalok csak inni szeretnek, de dolgozni... De azt se úgy, mint mi! Módjával; tudod.
Nincs meg a szőlő?
Mekkora volt?
– Jó darab. De az előző pásztorunk eladta.
Kár, kár.
„Töltesz még egy kicsit?”
– Ne szerénykedj! – dűti tele a poharunkat.
Ő a gondnok.
Amúgy a falu katolikus templomszolgájának – magyarán sekrestyésének – (templomatyátnak) a legjobb komája.
„Ivó cimborád?”
– Úgy is lehet mondani.
Isten, Isten.
„Azért ez nem rossz...”, gargalizál a koma.
– Hogy lenne.
„Azt hiszed, akkor élénk tenné?”
Ő, hogy.
– A régi szép idők... Amikor még megvolt a szőlőnk, nemegyszer ott gyűlésezett a presbitérium. Tízen voltunk, tíz liter! Annyi a porciónk.
„Indításként”.
– Ahogy mondd.
„Kezdetnek nem rossz.”
Aztán jöhet a következő tízes.
– ’Tíz’...
Teletölt megint. Újólág. Ugyanazt. Ugyanabból ugyanabba.
– De a pápisták se restek! A kántoruk, persze ő is jó atyai cimborá, néha elvittem a pincénkbe, megmutatni neki, milyen a ’kálvinista bor’, és csak csettintett, megitta a torka, mintha szivacs lett volna. Na, a kántorunk, akkor még apám is élt, annak volt iskolatársa, szentmise közben, amikor vagy fél órára leállt az orgonával, minden vasárnap kilépett szemközti Nagykocsmába és szép lassan fölhajtott egy literrel. Majd amikor újra nyomogatnia kellett a billentyűket, várta a pap, hogy folytassa az orgonálást, már föl is mászott a kórusba. Gyönyörű hangja volt!
„Nyugodjék!”
„Nyugodjék.”
– Sose felejtem... Na, akkor még egy pohárral.
Jó, még egyet.
De aztán.

– Semmi De aztán! – tölt újfönt.

Jól nézünk ki.

Mi igen.

„Óvatosan, mert még haza kell érnem.”

– ’Óvatosan’; csak nem félsz tőle?

Ő? Hogy tehetne ilyet.

„Jöhet.”

„Felénk, az Alföldön, ha szeretetvendégség van, a lelkésznő citromos teával traktál bennünket...”

– Idejöttél, és mivel fogadunk?! Na, mivel?

Mivel, mivel, na, mivel? Borral.

Úgyhogy a pápisták meg a kálvinisták, ha kis falunkban összejönnek valamelyik pince előtt, előterében, közepén, mélyében, „Rá se ránts!”, és már töltik is a megbántott koma poharába a magukét. Mert mit számít, mivel szidja egyikük papja a másikat. És fordítva. Egyikük felekezetét a másikuk felekezetét képviselő fölszentelt egyházszolga. Vica Verza.

– Vica!? Te is emlékszel rá... – és már mutatja is, mije nem volt neki.

’Pinceszér’... Mit tudják ezek?! Mit tudnak egyáltalán.

Ajaj, gyönyörű nagylány volt. Míg lány volt. Mert aztán ő is asszony lett.

– Mi lett volna!

Buta.

Ki nem tudná.

– Kend is csak avemária előtt, mög avemária után issza a bort!

Mikor, ha nem akkor.

Mer hogy a jó bor hosszú meséje az iszákosnak.

– Hogy lönne az embör ittas, ha kicsikét beiszik...

Naná, majd kalbász.

– Gyühet!

Lehetőleg mangalica húsból gyúrják. Ahhon aztán a *fehér* mög a *vörös*...! Hogy a *pirost* ne is emlögessük.

Jó, hogy nem tinta.

Vicc, de mégis ellenben

Bor, sör, pálinka korlátolt kimérés

Ajándék szesznek ne nézd a fokát!

Alkoholista az, aki annyit iszik, mint mi, csak ellenszenves.

A whisky lassan butít. De nem baj, én ráérek...

Olyan nincs, hogy valami nem sörnyitó!
Az alkohol öl, butít, és a gyomromba döntöm.
Különös ember a házmester: este sört iszik, reggel havat hány.
A bánatomat italba akartam fojtani, de tud úszni a bestia.
Mostanában annyit dolgozom, hogy már kezd az ivás rovására menni.
Mindenkinek hinnie kell valamiben. Én azt hiszem, iszom még egyet.
Mi a különbség az egoista és a részeg között? Az egoista csak hiszi, hogy körülötte forog a világ, a részeg tudja is.
– Sörre bor, mindenkor!
Borra sör, meggyötör.
Ámbár... Ki tudhatja előre?
– Én, alkoholista? Ki iszik itt 'alkoholt'? Azaz szeszt. Tiszta szeszt? Megőrültem én?... Csakis bort, sört, törkölyt... Mikor hogy! De hogy 'alkohol'-t nyakaljak...
Nem veszttem meg.

Kisbetű, nagybetű

Mármint a bornév elején

Mert ki, hogy. Mármint hogy *Kéknyelű*, avagy *kéknyelű*? Még inkább: *Badacsonyi* – ami miért (ne) lehetne – sőt, lenne – *badacsonyi*? Még ha személynév, avagy város, netán tájnév teszi a bornevet. A *csabagyöngye* hogy lenne azonos Csabagyönggyével?...

Nem Jézus(ká)ra gondolunk, amikor jézuskát veszünk a gyermekeinknek.

Ha a ringló Ringló, a muskátli meg Muskátli, miért nem Mosókonyha a mosókonyha?

Mintha – netán (uszkve: prompt most) – nem magyar hagyomány lenne (volna) a főnevek nagybetűs kezdése.

Mert amúgy: hogy a csudába ne! Nem mindegy? Csak újra magyar lehessen a magyar... idehaza. Dunaszerdahelyen. Beregszászban. Kisiratoson. Szabadkán. Lendván. Felsőpulyán.

Írhatod, ha akarod, kisbetűvel is! Csak:

Jól érted!

„Bogyó, bogyó, szőlőbogyó,
Mért lesz *kadarka* belőled...”

A Levendula violája

Lovasi zamatos

Lovasi szőlőhegy Levendula pincészete mivel nem kínál: *viola* fajta borral. Hivatalosan *génuai zamatos*.

– Violaszagú, erősen fűszeres ízű...

Ne mondd!

A gazda – mármint a vincellér – keresztezéssel használja. Úgy a legjobb.

'*Génuai zamatos*'... Hogy oda ne rohanjak!

Csemegeszőlő? Fejér. (Azaz halványzöld...) (...sárgulóban...)

Hogy a *violáról* szót sè ejtsünk! Hogy s mint.

Különben is: aki e tájon él, mire nem hajlamos?! Hogy féljen a vízkórságtól. Csak bort iszik.

Az hiányzana! Vízkórság.

Vízfej.

Szent ég!

A Balatonba is bort képzél az efféle alak.

Olaszrizling: magyar fehér

Nevenincs a Balatonnál

Van neve, de félreérthető. Annyira, hogy értelmetlen. Tökéletesen félrevezető! Mármint az *olaszrizling* megnevezés. Mivelhog sem nem talján, sem nem *rizling* (különösképp nem *Riesling*). (Azt hagyjuk meg a dajcsoknak.)

Erre a balatoniak 2016-ban (a Balatoni Kör, a Csopaki Törvénykönyv és a Rizling Nemzedék nevű szerveződés) pályázatot írt ki elsősorban a külföldi piacon használható megfelelő, az *olaszrizling*nél pontosabb név megalkotására. A sajtóhírek szerint (MN) az 1880-as években tomboló szőlőgyökértetű-járvány nyomán az új telepítésekkel elterjedő, a régi honos fajtáknál ellenállóbb *olaszrizling* – mondottuk volt, legföljebb *magyarrizling*, sőt *magyarfehér* –, mint a valamennyi magyar borvidék tán legelterjedtebb szőlőfajtájának a megnevezésére számtalan furábbnál furább szóalkotás született. A cikkből megtudhatjuk, pl. *operettó* (operettes? aligha, inkább vigadóbor), *borling* (a tied), *mandulina* (igaz, a mandulaíz jellemző reá, de miért Lina? amikor inkább Roza...), *napfényherceg* (napsütésben igazán gyönyörű, való, de mi van akkor, ha hercegné /mert neked ahhoz lenne kedved/?...), *nyáriz* (összel? télen? tavasszal is?), *obsitos* (mint a királyficsináló vénemberbor, a *somlai*?), *olyanmintmi* (szeretnéd, mi?!), *kárpátszöke* (majdnem jó...), *pannon princess* (pannonnak pannon, de mi az, hogy princess, van ilyen magyar szó? igaz, a külföldiek

nek szól...), *hungarizli* (kotyvaléknyelven valóban valami efféle), *zamatgazdag* (sőt, mindenben gazdag), *lacuska* (mint matyilinkó...) névajánlattal találkozhatnak a pályázat elbírálói. Hogy Mindszent havában döntsenek.

Adja Isten, hogy előjőjön valami finom név. Ami majdnem olyan ízletes, mint maga a balatoni *magyarfejér*.

...Mire föl a pályázat kiírói a jó félszáz ajánlott új név közül hármat kiválasztottak – *mandola*, *oris*, *nemes* –, és elküldték a növényfajták oltalmát biztosító nemzetközi szervezetnek, megfelelnek-e a szabályoknak. Ha több nevet is elfogadhatónak tartanak, a mieink döntenek.

S hogy miért volt szükség a névváltoztatásra? Mert a külföldiek nem tudják ejteni az *olaszrizling* megnevezést. Ami... nevetséges. Mi ki tudjuk ejteni pl. a portugieser nevet? Nem a magyaros *portói*, *oportó*, *kéoportó* a nyelvünkre való? Mégis tesznek ránk.

Hány deci? Egy deci...

Napjába többször

– Már megint bort iszol? – kérdi reggel az asszony, mert hogy früstök után rögvest fölhajtasz egy pohárral.

– Csak egy deci! Tudod, hogy azt mondta az orvos, ennyit szabad! Sőt!... Kovács doki.

– Sőt! Ezt a sőtöt részletezd – legyint az asszony mérgesen és odébb teszi magát.

Betéve tudja a mesét az egészségmentő deci vörösről.

Ha annyi vóna... De a világért sem. Ráadásul most mintha a fehérrel kezdte volna.

A dolgos nap után elkövetkezik a délebed! Gazd'urunk közben, mert most étkezés közben esik neki jól, fölhajt egy pohárával.

– Mit csinálsz? Nem teszed le... – és a néne a legszívesebben kiverné az ura keziből a borospoharat. – Jó, hogy nem egész nap vedelsz!

– Nem mondtam? Azt mondta a doki, hogy egy pohárral ihatok... Látod, nem csaplak be benneteket, csak egy deci! – és már az utolsó csöppet is kifacsarta az üvegedénykéből, abból a pincéből hazamentett decis pohárából.

– Ezt meg ki mondta? – kérdé a mama, mert hogy ezt is fejből tudja, sőt, kívülről!

– Doktor Szikszai!

– Tegnap Prisztavokot mondtál – legyint a nyanya, és mit tehet, leszedi az edényt az asztalról.

A poharat is elmossa, pedig ki tudja, kell-e még a következőkben az emberének.
Aznap.

'Holnap'... Igaz, arra a napra is egy deci dukálna.

'Ennek'...

Mondhatod neki!

A deci az deci. Ami jár, hogyne.

Legközelebb a vacsoránál futnak össze. Egész nap csak a dolog: kertben, udvaron, istállóban, a faluban, ne adj Isten a szőlőben... Ahol hogy látná az asszony.

Valami már eleve lehet benne – „Nagyon fújt a szél!”, „Kitikkadtam!”, „Nem akarod, hogy elszáradjak?!”, „Azt a napsütést másképpen kibírni; azt akarod, hogy napszúrást kapjak?!”, „A por a torkomat elzárta, le kellett öblíteni.”, „Fagyállót nem ihatok...”.... Mikor hogy.

De hogy a vacsorát azon nyomban a decis pohárral kezdje...

– Mennyit ittál? – dörren rá az oldalborda.

Ő? Semmit.

– Ezt a decit ki diktálja beléd?

– Tegnapelőtt a belgyógyásznál voltam, életemben először, és ő is a deci bort ajánlotta.

– A 'figyelmedbe'....

– Varga doktor; új orvos, te még nem ismered.

Szóval ez meg a Varga orvosi decije...

– A végén fölsorolod nekem az egész járási orvosi kart!

A járásban, tova.

– Egy deci. Most akkor jár, vagy nem jár?

Árt, vagy sem.

Ki tudja! Ebben a bonyolult világban.

... Hol, (ó) hol! Badacsonyan hallod e történetkét. Ahol a bor, ugye, hogy úgy mondjuk.

Nyitástól borivásig

Előbb kapálni, aztán hörbölni

...Másképp nem megy.

Nem mén!

Mögy, vagy së.

– Mék, mék!

Kapálni.

Előbb azonban a bontás.

Kezdődik a nyitással, amit a metszés követ. Lábatlanon (a neszmeélyi borvidéken) – írja a helytörténeti olvasókönyv szerzője – úgy tartják, akkor lesz jó szőlőtermés, ha a barack virágja metszés közben a hátukra potyog. Azaz jó későn... már pl. a balatoniakhoz képest, akik jóval hamarabb nekiállnak. Metszeni újholdkor a legjobb, ilyenkor fölhasználható a venyige. Kapálás először akkor, amikor 5-6 leveles a vessző, másodjára kötözéskor, végül már csak ahogy érni kezd. Amikor virágszik, ne menj a szőlőbe, levered a virágport! *Juhfarkét, kövidenkáét, vörösdenkáét, kadarkáét, barátsubályúét (szürkebarátét), ernyei hamvasét, magyarrizlingét, oportóét, otellóét, nováét...* Szent Anna után nem nagyon nyúltak a szőlőhöz, nehogy baja essék.

Háromszor, négyszer permeteztek, gáliccal, utoljára Péter-Pálra verték söprűvel a tőkékre a permetet. Kötözés választás után nedves szalmával, áztatott kukoricalevéllel (máshol fűz vesszővel, sással, rafíával, újabban dróttal). A seregély és társai ellen madárijesztővel, kereplővel védekeztek, az ember kinézetű szőlőtolvajokat pedig a csósz és a szőlőpásztor igyekezett távol tartani a szőlőhegyektől. A szüret Szent Mihály hava elején kezdődött, a javába Mindszent hava derekán, Szent Teréz után kaptak. Szüret után a szőlőben már csak a fődés maradt. Hogy legyen elég teendő a pincében! Elsőként is a Szent Mihály-napi búcsúban az újbor kóstolása, hogy a javához csak szent karácsony előtt nyúljanak a lopójukkal.

Tegnap fehérbor, ma piros vót

Annyi, amennyi

...a csillagos égön.

A csillag.

Mármint hogy mennyi.

Annyi.

Ahányan vagyunk!

Annyiféle... a dalunk, a táncunk, a zenénk, mindönünk! – állítja a minap Czákó Gábor. Persze, hogy ő. Nem is valamelyik himpellér. Mert ilyet csak az állíthat, aki tudja, mit beszél.

A tánkra térve említi: népünk, szomszédainkkal ellentétben, akik pár körtáncot meg egy-két páros táncot ismernek, veri-járja-ropja egyedül, párban, körben, menet közben, külön legénye, leánya, asszonya, embőre, gyermekőke, öregje, s ahány táj, annyiféleképpen... 'ugyanazt'! Erdélyben, Alföldön, Túl-a-Dunán belül is annyiféleképp...

Írónk említi a hazait (mert, mondanunk sem köll, sárközi gyerök lönne ű is!): „A híres decsi Fülöp Feri bácsit megkérdezték, hogy miért nem ugyanúgy járja a le-

gényest, mint a tegnap esti filmfölvétel, így felelt: mert tegnap fehérbort ittam, ma meg pirosat!”

„Hej a decsi nagy kocsmában szól a muzsika,
Ha arra jársz kis angyalom, gyere be oda...”
Jó helyön fogsz jární.
Hogy lönne a kettő ugyanaz!
Tegnap, ma, maholnap.

Éjféli harangozó

Asszonyfiatalító

A móri borvidékhez tartozó helyről való e történet, de bárhonnan előjöhetne, akár a kaliforniai magyar szőlőhegyekről is.

– Kétféle bor van nálunk. Az egyik az *éjféli harangozó*, a másik az *asszonyfiatalító!* – ja, fiatalító.

Hallja, kend!

Nem akármí.

Jó, jó, de... részletesebben, ha lehet!

Már mint: jöjjön egy kis bortörténet, eredetmeghatározás, forrásmegjelölés.

Jön is.

– Az éjféli harangszóra a gazda a másik oldalára fordul, hogy reggelre ne lyukadjon ki a gyomra.

Azaz... Olyan savanya!?

Még hogy savanya...

Ahhoz egy kis fölös gyomorsav, kész a baj!

Ez lenne a... (mondjuk ki, *bicskei*) *éjféli harangozó*.

És a másik?

Az se kutya.

Hogyaszondja:

– Attól meg a menyecske minden rése beszűkül!

Mondhatni.

– Csak te ne mondj semmit.

Jobb, ha befogod.

Az aztán csak az *asszonyfiatalító!* ...ittó.

Bicskén.

Mama, rád férne...

Mönyecskeifító gyanánt egy kupával.

Ne sajnáld tőle!

Egészségünkre.
Ha lehet, kevésbé savanyával...
Lőrincz, Lőrincz, miket nem tudsz!

Tölgyág, borban

Búcsúnapon borral locsol!

Kereken Szent Orbán napján, pünkösöd hava 25-én, midőn a bátaszéki magyarok és svábok mire nem ragadtatják magukat: nedűvel öntözik a 300-400 éves molyhos tölgy tövét. Hogy avval óvják szélvihar általi kidőléstől, favágó tulajdonos barbárságától, korszerű építész természetátalakító dühétől, a pénzeszsákoknak behódoló természetvédő engedélyétől, fakopaszító (koronaszabó) kertésztől, miegyéb hülyegyerektől... Ammen.

Majdnem...

Áll, áll, s nem is magában a bátaszéki határ Szent Orbán hegyén az öreg tölgy, mert mellette az unokájának tekinthető, mindössze 200-300 éves tölgycesmete... Valaha tölgyes borította e tájat, mígnem őseink kivágták a rengeteget, hogy helyére szőlőt, gyümölcsöt telepítsenek... E kettőt valamiért meghagyták. Határfának. Jelölni a helyet, tagolni valahogy a tájat?

Vagy hét emelet magas az öreg tölgy, törzsének kerülete majdnem öt méter.

– A tövit locsold, ne a tetejit!

Kár érte. Mármint a borért. Ha nem ér célba.

Áldomás, újabb módra?

Őseink jól tudták, az a pár csöpp jót tesz földanyánk egészségének! Ekkora fának meg csak nem fog ártani.

Az Orbán-hegyen az 1738-as pestisjárvány túlélői emeltek hálából kápolnát. Akkor még megvolt a tölgyes, amely a disznók hizlalását is szolgáltatta. Az erdőirtás után a lecsupaszított tájon csak a kápolna és ez a két tölgy maradt a hegyen. Hogy annál messzebről is látni lehessen őket?

A kápolna és a két fa körül telepített szőlő levével kívánnak az itt lakók hosszú életet, továbbra is erőt, életkedvet vénséges vén tölgyeinknek... Kékfrankossal és kabernettel, mert hogy az itteni eredeti fehér szőlőt (s vele a borát) elvitte a gyökértetűjárvány.

Járványra járvány.

Tetűre tetű.

Ahogy lenni szokott.

– Isten, Isten!

Ahogy mondod.

Solti pincefalvak

Meleghegyi ezerjő

...meg a többi! Már mint az egykori Solt vármegye Zsolt vezérrel elvezett szék-helye melletti szőlőhegyeken, úgymint a Szőlőhegyen, a Meleghegyen lévő pincefalujából... Pincéiből!

Solti Szőlőhegy – az egész Duna bal parti homokturzás? Melyet átszel az országút –, amin oly gyakran utazol té s tova! Melynek része – darabja – a Meleghegy a Földvár és Kecskemét közti főút mellett, a Duna-parti homok- (avagy lösz-) hegyek halmain... Ráadásul a Solti Szőlőhegy az Alföld legmagasabbja – 180 méterrel a tengőrszintje fölé magasodik! Bora mög...

Jó, napos (napsütötte helyen fekvő) homokhőgyek ezek! Högyre högy. Szőlőre szőlő.

Solti Meleghegyünk mög (124 m); még hogy a Solti Szőlőhegy teteje a legmagasabb Nagy-Magyar-Alföldön, emez, a (fiú) Meleghegy egyenösen a legnépesebb pincefalvak egyikének ad otthont: félező a homokhőgy oldalába vajt pincelyukak szerez, száma.

Solt szőleje, bora, mi, ha nem: *rizling, szilváni, ezerjő, ezörfürtű, saszla, kádár, oportó, kékfrankos... Mutatóba pozsonyi fehér, kövidinka, piros szlanka, lakhegyi* (nem inkább *lokhögyi?*) *mézös...*

Soltvármögye Soltvárossa borlovagröndje mög kinek másnak, Vécsey Károly grófnak, az egykor itt magát – kastélyában – otthon érző aradi vértanúnak a nevét viseli. Soltvárossa pincemúzeuma a Meleghegyi pincefaluj egyik lyukában... vár üsmétkedésre!

Isten, Isten.

Csak tudnék éccör ottan mögállni!!!

Szörre ször.

Juhpapríkással, körömpörkölttel. *Ezörfürtűvel?*

– *Ezörcsöcsűvel.*

Az kéne!

Más sömmi.

SavanyóBora

ÓPortaGejza

A *sauvignon* mi más – ha nagybetűt erőszakolánk reá –, *SavanyóBora!* Hogyne, Jóskaé, Bakonyban, Balaton-meltyéken.

„Káptalani betyárcsárda,

Zsandárokkal körülállva...”

Avagy nemde.

Villányban, Boch bornagymester sütötte ki – vagy más. Valamelyik ügyes vincerje a hordók mellől –, hogy az *oportó*, ha már nem lehet *oportó*, azért se legyen *portuguese*! Csakis *PortaGéza*.

Géza, akié a porta. Sőt, szőlő, pince bor. Mi több (présháznak csúfolt) satuház.

...

Hála Istennek magyarít Balla Géza is! Eddig a Wine Princess márkanévvel (banddal–brenddel, hogy a rosseb vinné el) rondított ránk. Domonkos L. Makra-alji könyvéből megtudhatjuk, 'mától kezdve' „Balla Géza” néven futtatja Géza bátyánk a borait. A *magyarádi mustost*, a *kadarkát*, a majdnem – félig ha – aszú *kadarisszimát*, meg a többit, a messziről szalajtottakat.

– *Cadarissima?*

Nyet. *Mézes kadam*, tán ez lehetne a neve... Mert, mellesleg, tudod meg Domonkostól, ez is a tokaji *szamorodni*hoz hasonló majdnem aszú... Azaz egybeszüretelik az aszúszemeket a többivel, egybedarálják, sajtolják, erjesztik, érlelik. Majd töltik a hordóból, üvegből, kancsóból a poharadba.

Isten, Isten!

Isten neki...

Borhercegnő lenne magyarán az a Wine Vinye.

Vigye kánya!

Üsse kő.

Doberdó. (...amazoknak Doberdob.)

Pataki István

a déer déa hálája ciklusból

elmélyülten

ön versemben
én meg önben
önfeledten elmélyülten

lassan csak lassan

lassan csak lassan
gombolja
tárja
húzza
lassan csak lassan
hulljon köpenye blúza
nemese leple
mint fának lombja
lassan csak lassan
halljam hogy zizzen
összerezzen
mint levél
perzselő szélben
ha lebeg
lassan csak lassan
érezzem
lázasan megremeg

felvezető

járkáljon sétáljon
fel s alá
mintha ezer férfi
szeme meredne rá
s mondogassa magában:
az ezeregyedik
mereve vár

továbbgondolom

szoknyája
csak combközépig felhasítva
továbbgondolom
a lényeges szakaszt
mint mikor hajnal hasad –
tudom: megvirrad

ünnepi gondolat

nagyboldogasszony napján vallom
mennyre szeretem
a sok kis boldogtalan asszonyt
minden napon